РЕШЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

от 14 април 2011 година

за удължаване на преходния период за придобиване на земеделска земя в Литва

(текст от значение за ЕИП)

(2011/240/ЕС)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за присъединяване на Чешката република, Естония, Кипър, Латвия, Литва, Унгария, Малта, Полша, Словения и Словакия,

като взе предвид Акта за присъединяване на Чешката република, Естония, Кипър, Латвия, Литва, Унгария, Малта, Полша, Словения и Словакия, и по-специално глава 4 от приложение IX към него,

като взе предвид искането,отправено от Литва,

като има предвид, че:

(1) В Акта за присъединяване от 2003 г. се предвижда възможността при посочените в същия акт условия Литва да запази в сила за срок седем години след присъединяването, изтичащ на 30 април 2011 г., ограниченията за придобиване на земеделска земя от физически и юридически лица от други държави-членки на ЕС, които не пребивават или не са регистрирани, нито имат клон или агенция в Литва. Тази възможност представлява временна дерогация от свободното движение на капитали, гарантирано в членове 63—66 от Договора за функционирането на Европейския съюз. Посоченият преходен период може единствено да бъде удължен еднократно за срок от три години.

(2) На 4 февруари 2011 г. Литва отправи искане за удължаване на преходния период за придобиване на земеделска земя с 3 години.

(3) Основната причина за наличието на преходен период беше необходимостта да се защитят социално-икономическите условия за селскостопанска дейност след въвеждането на единния пазар и прехода към Общата селскостопанска политика в Литва. По-специално той имаше за цел да отговори на възникналите опасения във връзка с евентуалното отражение на либерализирания режим на придобиване на земеделска земя върху сектора на селското стопанство, дължащо се на първоначалните големи разлики в цените на земята и доходите в сравнение с Австрия, Белгия, Дания, Финландия, Франция, Германия, Гърция, Ирландия, Италия, Люксембург, Нидерландия, Португалия, Испания, Швеция и Обединеното кралство (наричани по-долу „ЕС-15“). Преходният период беше предназначен също за улесняване на земеделските стопани в процеса на реституция и приватизация на земеделска земя. В своя доклад от 16 юли 2008 г. за прегледа на преходните мерки относно придобиването на селскостопанска недвижима собственост, определени в Договора за присъединяване от 2003 г. (наричан по-долу „средносрочен преглед от 2008 г.“), Комисията вече подчерта колко е важно горепосочената реформа в селското стопанство да приключи до края на предвидения преходен период [1].

(4) Поземлената реформа в Литва все още продължава. Данните, подадени от литовските власти, сочат, че има общо 429 000 ha държавни земи, за които трябва да се изяснят правата за собственост. Към настоящия момент са били приватизирани едва 77 200 ha държавни земеделски земи, а правата за собственост на 351 000 ha земеделски земи, които представляват 11,42 % от общата площ на земеделските земи в Литва, остават неизяснени.

(5) Според литовските власти липсата на яснота по отношение на правата за собственост в съчетание с неблагоприятната структура на стопанствата неизбежно възпрепятства транзакциите със земите и консолидирането на земеделската земя. Фрагментирането на земята води обаче до по-ниска конкурентоспособност и по-слаба пазарна ориентация на стопанствата. В този контекст подадените от литовските власти данни за 2009 г. сочат, че през същата година 52,5 % от всички стопанства са били с площ до 5 ha.

(6) Горепосочената по-ниска конкурентоспособност на литовското селско стопанство в сравнение с тази на селското стопанство в ЕС-15 се утежнява от трудния достъп до финансови средства и високите лихвени проценти, които се прилагат към търговските кредитни линии за придобиване на земеделска земя (над 10 % през 2009 г.).

(7) Освен това неотдавнашната световна финансова и икономическа криза също се отрази отрицателно върху икономиката на Литва, и по-специално върху продажната цена на земеделските продукти. Според данните на литовската статистическа служба към правителството на Република Литва в сравнение с 2008 г. общият индекс на покупните цени за земеделски продукти през 2009 г. е бил 77,8. Спадът е бил особено голям в сектора на растениевъдството, където в сравнение с 2008 г. общият индекс на покупните цени за същите земеделски продукти през 2009 г. се е равнявал на 69,1.

[1] COM(2008) 461 окончателен, 16 юли 2008 г.

(8) С горепосочените фактори може да се обяснят все така значителните, макар и намаляващи с времето разминавания между доходите от селскостопанска дейност на стопаните в Литва и тези на стопаните в ЕС-15. По данни на ЕВРОСТАТ през 2009 г. нивото на доходите на стопаните в Литва е спаднало с 13,6 %, докато средната стойност на доходите в ЕС-27 е спаднала с 10,7 %.

(9) Аналогично на равнището на доходите от селскостопанска дейност между Литва и останалите държави-членки на ЕС все още съществува разлика в продажните цени на земеделската земя. По данни на ЕВРОСТАТ в сравнение с останалите държави-членки на ЕС цените на парцелите земеделска земя в Литва продължават да бъдат ниски. Пълното сближаване на продажните цени на земеделска земя не беше предвидено, нито сметнато за необходима предпоставка за приключване на преходния период. Въпреки това разликите между продажните цени на земеделската земя в Литва и тези в ЕС-15 са толкова значителни, че е възможно да възпрепятстват плавния напредък към ценовото сближаване.

(10) В този контекст могат да бъдат споделени предвижданията на литовските власти, според които отпадането на ограниченията на 1 май 2011 г. би оказало натиск върху цените на земята в Литва. Следователно след изтичането на преходния период съществува опасност от сериозни сътресения на литовския пазар на земеделска земя.

(11) С оглед на горепосоченото преходният период, посочен в глава 4 от приложение IX към Акта за присъединяване, следва да бъде удължен с три години.

(12) Както вече беше подчертано в междинния преглед от 2008 г., с оглед на пълната подготовка на пазара за либерализацията и въпреки неблагоприятната икономическа конюнктура от изключително значение продължават да бъдат подобряването на кредитните и застрахователните условия за земеделските стопани и приключването на структурната реформа в селското стопанство.

(13) Тъй като отвореният единен пазар винаги е стоял в основата на европейското благополучие, постъпването на повече чуждестранни капитали би довело също до потенциални ползи за земеделския пазар в Литва. Както беше подчертано в междинния преглед от 2008 г., чуждестранните инвестиции в сектора на селското стопанство биха могли да имат и значително дългосрочно въздействие върху осигуряването на необходимите капитал и ноу-хау, върху функционирането на пазарите на земя и върху производителността в селското стопанство. Постепенното намаляване на ограниченията по отношение на придобиването на право на собственост върху земеделска земя от чуждестранни собственици по време на преходния период би допринесло и за подготовката на пазара за пълна либерализация.

(14) За целите на правната сигурност и за да се избегне правният вакуум в националната правна система на Литва след изтичане на сегашния преходен период, настоящото решение следва да влезе в сила в деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Преходният период за придобиване на земеделска земя в Литва, посочен в глава 4 от приложение IX към Акта за присъединяване от 2003 г., се удължава до 30 април 2014 година.

Член 2

Настоящото решение влиза в сила в деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Съставено в Брюксел на 14 април 2011 година.

За Комисията

Председател

José Manuel BARROSO